

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

24 decembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Ursache Petru,

Judecători – Timofti Vladimir, Nicolaev Ghenadie, Covalenco Elena, Gordilă Nicolae,

a judecat în ședință publică recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Botnaru Grigore și avocatul Matușenco Ion în numele inculpatului Toderășcu Dumitru împotriva sentinței Judecătoriei Călărași din 15 ianuarie 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 aprilie 2013 în cauza penală privindu-l pe

Toderășcu Dumitru Vasile, născut la 29 aprilie 1986, originar și domiciliat în or. Călărași, str. M. Viteazu 8;

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 17.09.2010-15.01.2013 (prima instanță)

2. 08.02.2013-01.04.2013 (instanța de apel)

3. 12.07.2013-24.12.2013 (instanța de recurs ordinar)

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul Crijanovschi Sergiu, avocații Crețu Rodica, Tetelea Eugen și partea vătămată Catană Alisa, care au solicitat admiterea recursului declarat de procuror, cu respingerea recursului declarat de avocatul Matușenco Ion.

Avocata Moraru Svetlana, care a solicitat admiterea recursului declarat de avocatul Matușenco Ion, cu respingerea recursului declarat de procuror.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție asupra recursurilor în cauză în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Călărași din 15 ianuarie 2013, Toderășcu Dumitru a fost condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal la 9 ani închisoare, în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții legate de gestionarea banilor pe un termen de 2 ani.

S-a dispus încasarea de la Toderășcu Dumitru în beneficiul lui Catană Vitalie 3250 euro – prejudiciul material, 2400 lei – cheltuieli pentru asistența juridică și 5 mii lei prejudiciul moral; în beneficiul lui Catană Alisa 3250 euro – prejudiciul material, 2400 lei – cheltuieli pentru asistența juridică și 5 mii lei prejudiciul moral; în beneficiul lui Caraja Eugeniu 1250 euro – prejudiciul material, 1200 lei – cheltuieli pentru asistența juridică și 5 mii lei prejudiciul moral; în beneficiul lui Ababii Vasile 2750 euro – prejudiciul material.

2. În fapt, prima instanță a reținut, că Toderășcu Dumitru în perioada lunii mai 2009, cu scopul însușirii bunurilor altor persoane în proporții deosebit de mari, profitând și abuzînd de încrederea manifestată prin faptul relațiilor bune pe care le avea cu cunoscuții și prietinii săi: Eugeniu Caraja, Vasile Ababii, Vitalie Țurcanu, Vitalie

Catană, Alisa Catană înșelându-i, precum că dispune de posibilități reale de a le perfecta documentele pentru obținerea cetățeniei române în decurs de 6 luni, însă în realitate știind cu certitudine că nu are așa posibilități a însușit ilegal suma de 3500 euro de la Vasile Ababii, echivalent a sumei de 53452 lei, de la Eugeniu Caraja suma de 2000 euro - echivalent a sumei de 30544 lei, de la Vladimir Țurcanu suma de 3000 euro - echivalent a sumei de 45816 lei, de la Vitalie Catană și Alisa Catană suma de 7000 euro echivalent a sumei de 106904 lei, apoi, urmărind același scop, la finele lunii iunie - începutul lunii iulie 2009, sub pretextul urgentării perfectării actelor menționate de la 6 luni la 3 luni, a mai obținut ilegal de la Eugeniu Caraja 250 euro - echivalent a sumei de 3818 lei, de la Vasile Ababii 250 euro - echivalent a sumei de 3818 lei, de la Vitalie Catană 250 euro - echivalent a sumei de 3818 lei și de la Alisa Catană suma de 250 euro, echivalent a sumei 3818 lei, iar în total a însușit ilegal suma de 251 988 lei, ce constituie proporții deosebit de mari, cauzând astfel părților vătămate o pagubă materială considerabilă.

În drept, acțiunile lui Toderășcu Dumitru au fost încadrate în baza art. 190 alin. (5) Cod penal – escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, săvârșite în proporții deosebit de mari.

3. Sentința nominalizată a fost atacată cu apel de către avocatul Matusenco Ion în numele inculpatului Toderășcu Dumitru, care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Toderășcu Dumitru să fie achitat, din motivul lipsei în acțiunile lui a elementelor constitutive ale infracțiunii incriminate, invocând că condamnarea este neîntemeiată, deoarece nu se bazează pe probe directe și concludente, ce ar dovedi comiterea escrocheriei de către inculpat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 aprilie 2013, a fost admis apelul avocatului Matusenco Ion în numele inculpatului Toderășcu Dumitru, casată parțial sentința Judecătoriei Călărăși din 15 ianuarie 2013 în partea stabilirii pedepsei, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre prin care Toderășcu Dumitru a fost condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, cu aplicarea art. 79 Cod penal la 6 ani închisoare, în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții legate de gestionarea banilor pe un termen de 2 ani.

În rest sentința a fost menținută.

4.1. Pentru a pronunța decizia, instanța de apel a reținut, că „prima instanță soluționând chestiunea privind pedeapsa n-a acordat deplină eficiență prevederilor art. 79 alin. (3) Cod penal în coroborare cu art. 61 și 75 Cod penal, aplicând pedeapsa greșit individualizată în raport cu prevederile legii penale, care reglementează pedeapsa, scopul și individualizarea ei, ceea ce echivalează cu eroare judiciară”.

5. Nefiind de acord cu hotărârile menționate procurorul și avocatul Matusenco Ion în numele inculpatului Toderășcu Dumitru au declarat recursuri ordinare.

5.1. Procurorul invocând temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală în recursul ordinar declarat solicită casarea deciziei, cu menținerea sentinței primei instanțe, invocând că:

- hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale;

- stabilirea pedepsei cu aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal nu-și v-a atinge scopul principal și anume prevenirea de comitere de noi infracțiuni de către inculpat, precum și de către alte persoane;

- circumstanțele indicate de instanța de apel nicidecum nu sînt excepționale

pentru a determina aplicarea art. 79 Cod penal, ci dimpotrivă sînt niște caracteristici ale inculpatului, împrejurări de fapt care nici într-un mod nu micșorează esențial gravitatea infracțiunii comise și consecințele acesteia. Instanța era obligată să indice care anume circumstanțe ale cauzei sunt considerate atenuante și în corelație cu care date despre persoana vinovatului ele servesc temei pentru aplicarea pedepsei;

- instanța de apel nu a ținut cont de gradul de pericol social al infracțiunii comise și nu a luat în considerație faptul că inculpatul a săvîrșit o infracțiune deosebit de gravă, astfel incorect a stabilit tipul penitenciarului – semiînchis;

- pe tot parcursul urmăririi penale și în cadrul cercetării judecătorești inculpatul nu și-a recunoscut vinovăția incriminată, ba mai mult, prin diverse metode a încercat să inducă în eroare instanța. Faptul, că inculpatul nu a recunoscut vinovăția și pretențiile materiale a părților vătămate, demonstrează lipsa de căință;

- consideră că pedeapsa stabilită de către instanța de apel nu va atinge scopul pedepsei penale: restabilirea echității sociale, corectarea și corijarea condamnatului, precum și prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni, recuperarea prejudiciului cauzat prin infracțiune, respectiv decizia instanței de apel emisă pe caz este ilegală, pripită și neîntemeiată, deoarece careva temei pentru aplicarea prevederilor articolului 79 alin.(3) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse sub limita minimă prevăzută de legea penală pe cauza dată lipsesc și respectiv urmează a fi casată cu menținerea sentinței instanței de fond în partea stabilirii tipului penitenciarului executării pedepsei, cît și stabilirii pedepsei, deoarece pedeapsa stabilită de instanța de apel nu este echitabilă în raport cu fapta comisă, consecințele acestea și nu v-a atinge scopul pedepsei penale.

5.2. Avocatul Matusenco Ion indicînd temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 5), 6), 12) Cod de procedură penală în recursul ordinar declarat solicită casarea deciziei și sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri de achitare în privința lui Toderașcu Dumitru, din motivul lipsei în acțiunile acestuia a elementelor constitutive ale infracțiunii incriminate, invocînd că:

- instanța de apel a judecat cauza fără citarea legală a unei părți sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate; instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței; faptei săvîrșite i s-a dat o încadrare juridică greșită;

- la verificarea declarațiilor inculpatului instanța de apel nu a făcut trimitere la declarațiile părților vătămate Țurcan, Caraja, Ababii care în ședința de judecată nu au fost citate și nu era nici o informație cu privire la citarea legală a acestora;

- instanțele de judecată eronat au apreciat declarațiile părților vătămate, precum și a martorilor, deoarece din declarațiile părților vătămate audiate pe parcursul urmăririi penale și cercetării judecătorești, se constată faptul că Toderașcu Dumitru a luat sumele de bani de la părțile vătămate pentru efectuarea și pregătirea actelor pentru a fi prezentate în cadrul Ambasadei României în Republica Moldova, întru perfectarea pașaportului românesc;

- însuși părțile vătămate, în cadrul cercetării judecătorești, au confirmat faptul că deși perfectarea actelor solicitate se efectua cu întârzieri, peste timpul de 6 luni însă pînă la urmă totuși părțile vătămate și-au perfectat atît buletinul de identitate român, cît și pașaportul român;

- însuși părțile vătămate au solicitat ca Toderașcu Dumitru, să le acorde ajutorul

în vederea perfectării actelor necesare, acesta din urmă avînd calitatea de intermediar și nicidecum nu a acționat cu scopul de a abuza de încrederea părților vătămate;

- probele administrate corect și legal demonstrează integral și incontestabil lipsa în acțiunile lui Toderașcu Dumitru, a elementelor constitutive ale infracțiunii de escrocherie, adică dobîndire ilegală a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere în proporții deosebit de mari;

- consideră încadrarea juridică incorectă și contrară circumstanțelor de fapt, deoarece în acțiunile lui Toderașcu Dumitru lipsesc elementele constitutive de însușire, prin abuz de încredere a sumelor de bani pe care inculpatul Toderașcu Dumitru le-a primit de la părțile vătămate;

- inițial părțile vătămate auzind că Toderașcu Dumitru poate perfecta actele pentru redobîndirea cetățeniei Române, s-au adresat către acesta cu cerința de a le perfecta și lor actele necesare, în cele din urmă, Toderașcu Dumitru le-a comunicat prețul și condițiile pentru întocmirea acestor acte, la ce părțile vătămate au căzut de acord. Părțile vătămate au conștientizat faptul acordării sumelor menționate de bani și serviciile care urmau a fi prestate;

- instanțele de judecată incorect au constatat faptul că Toderașcu Dumitru a luat sumele de bani de la părțile vătămate, de la bun început avînd intenția de a înșela părțile vătămate, deoarece acesta din urmă și-a îndeplinit obligațiunile sale asumate față de părțile vătămate, acestea din urmă obținînd actele necesare în vederea redobîndirii cetățeniei Române, mai mult decît atît, Toderașcu Dumitru a restituit sumele de bani luate conform recipiselor de la părțile vătămate;

- scopul final al acțiunilor întreprinse de către Toderașcu Dumitru a fost atins integral, deoarece pînă la urmă, părțile vătămate au primit pașapoartele Românești, tot în baza actelor și a acțiunilor pe care le-a întreprins inculpatul Toderașcu Dumitru;

- instanțele de judecată au conchis că prin inacțiunea sa, Toderașcu Dumitru a cauzat daune materiale părților vătămate, însă din start, organul de urmărire penală nu a demonstrat prin careva probe verosimile intenția lui Toderașcu Dumitru privind însușirea sumelor de bani, primite de la părțile vătămate, deoarece însăși părțile vătămate au relatat în ședința de judecată, că le-au fost perfectate actele necesare, însă peste aproximativ un an, un an și jumătate de la momentul dării banilor lui Toderașcu Dumitru;

- sentința instanței de fond și decizia instanței de apel au un caracter nefondat și neprobat, fiind lipsit de un careva suport probatoriu de fapt și de drept, deoarece în hotărîrile judiciare enunțate mai sus nu se conțin careva probe verosimile și concludente ce ar adevări comiterea escrocheriei de către condamnatul Toderașcu Dumitru.

6. Verificînd argumentele invocate în recursurile declarate în raport cu actele cauzei Colegiul penal lărgit consideră că recursul avocatului Matusenco Ion în numele inculpatului Toderașcu Dumitru urmează a fi respins ca inadmisibil, iar recursul procurorului de admis reieșind din următoarele motive.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală (red. 27.10.2012), instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima

instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărîrea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

6.1. Cu referire la recursul avocatului Matusenco Ion în numele inculpatului Toderașcu Dumitru.

Din conținutul recursului declarat de către avocatul Matusenco Ion, rezultă că acesta critică hotărîrile sub aspectul nevinovăției lui Toderașcu Dumitru de comiterea infracțiunii de escrocherie.

Astfel, Colegiul lărgit menționează, că instanțele de judecată examinînd cauza sub toate aspectele complet și obiectiv, făcînd o apreciere probelor în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, just au încadrat acțiunile lui Toderașcu Dumitru în baza art. 190 alin. (5) Cod penal – escrocherie, adică dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, săvârșite în proporții deosebit de mari.

Pe parcursul urmăririi penale cît și în cadrul cercetării judecătorești au fost respectate normele de procedură penală, probele fiind obținute în condițiile legii.

Instanța de recurs, în special menționează că, argumentul avocatului Matusenco Ion, precum că în acțiunile lui Toderașcu Dumitru lipsesc elementele constitutive ale escrocheriei, este un argument inadmisibil și declarativ, deoarece din declarațiile părților vătămate Țurcanu Vladimir, Ababii Vasile, Catană Vitalie, Catană Alisa, Caraja Eugen și a martorilor Ababii Maria, Catană Gheorghe, Aghenie Tamara și Borș Nicolae, rezultă cu certitudine că Toderașcu Dumitru abuzînd de încrederea părților vătămate, cu care se cunoștea personal, a primit bani pentru perfectarea pașaportului român acestora, însă făcînd promisiuni false, de la bun început nu a avut intenția să-și onoreze angajamentul. Anume promisiunile false, care au fost determinate de necesitățile de moment ale victimelor (perfectarea pașaportului român într-un termen scurt și urgent) sunt cele care au condiționat transmiterea banilor către inculpat. Pentru a economisi timp părțile vătămate s-au lăsat convinse de către Toderașcu Dumitru, că anume el este cel care le va soluționa rapid și calitativ problema, astfel, inculpatul a exploatat raporturile de încredere care s-au stabilit între el și părțile vătămate.

Totodată, neîntemeiat este și argumentul avocatului Matusenco Ion, precum că Toderașcu Dumitru nu a avut intenția de a înșela părțile vătămate, deoarece el și-a îndeplinit obligațiunile asumate și în final, părțile vătămate au obținut actele necesare în vederea redobîndirii cetățeniei Române.

În acest sens, Colegiul lărgit remarcă, că Toderașcu Dumitru încă la momentul intrării în posesia banilor, urmărea scopul de a-i sustrage și nu avea intenția să-și onoreze angajamentul asumat, deoarece inculpatul din start promitea părților vătămate că le va perfecta pașaportul român într-un anumit timp, știind cu certitudine că timpul respectiv nu este suficient și real pentru aceasta.

Mai mult, redobîndirea cetățeniei unui stat nu poate avea loc în mod de urgență, ci doar în urma unui control strict din partea autorităților statului respectiv (care

necesită timp), dar și cu condiția întrunirii unor condiții obligatorii în acest sens de către persoanele solicitante.

Ulterior s-a constatat, că după expirarea unui termen mult mai mare decât cel promis de către Toderașcu Dumitru, unele părți vătămate și-au redobândit cetățenia română, însă fără ajutorul inculpatului, ci în ordinea legală de redobândire a cetățeniei Române, prevăzute de legislația statului respectiv.

Motivele aduse de către recurent, precum că instanțele de judecată nu au dat o apreciere cuvenită probelor din dosar ține de starea de fapt și nu sînt prevăzute ca temei pentru recurs, în art. 427 Cod de procedură penală.

O nouă reapreciere a probelor în modul propus de autorul recursului nu poate fi efectuată de instanța de recurs, deoarece în procedura de recurs ordinar se verifică numai chestiunile de drept.

În acest context, se impune soluția de respingere a recursului ordinar declarat de avocatul Matusenco Ion în numele inculpatului Toderașcu Dumitru, ca fiind vădit neîntemeiat.

6.2. Cu referire la recursul procurorului.

Din conținutul recursului declarat de procuror, rezultă că acesta nu este de accord cu decizia instanței de apel în latura stabilirii pedepsei lui Toderașcu Dumitru privind aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal, dar și tipul penitenciarului, întru ispășirea pedepsei, considerînd-o neîntemeiată.

În acest sens, Colegiul lărgit consideră, că constatarea instanței de apel: *„circumstanțe agravante prevăzute la art. 77 Cod penal nu sînt stabilite în cauză. Circumstanțele atenuante stabilite în cauză sînt: săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni deosebit de grave, inculpatul este tînăr, se caracterizează pozitiv la locul de trai, este student la Universitatea de Stat din Moldova, a reparat benevol paguba pricinuită părții vătămate Țurcanu V. și a reparat parțial paguba pricinuită părților vătămate Ababii V., Catană V., Catană A.*

Circumstanțele atenuante enunțate, în cumul, se consideră excepționale și prin prisma prevederilor legale menționate, justifică aplicarea pedepsei mai blînde decât cea prevăzută de lege” este una neîntemeiată și inadmisibilă, deoarece în acțiunile lui Toderașcu Dumitru careva circumstanțe excepționale nu au fost constatate, iar circumstanțele indicate în decizia instanței de apel sunt doar atenuante și nu sunt excepționale, care ar determina aplicarea art. 79 Cod penal, mai ales că nu s-a ținut cont de gradul de pericol social al infracțiunii comise, nu s-a luat în considerație faptul că inculpatul a comis o infracțiune deosebit de gravă, nu a recuperat paguba materială în întregime.

Potrivit prevederilor art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrîngere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și respectiv la rîndul său are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni atît din partea condamnaților, cît și a altor persoane.

Conform prevederilor art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvîrșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvîrșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de

condițiile de viață ale familiei acestuia. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

În atare împrejurări, Colegiul lărgit consideră că prima instanță la stabilirea pedepsei lui Toderășcu Dumitru, corect a statuat că restabilirea echității sociale, corectarea și reeducarea acestuia este posibilă numai în condiții de izolare de societate, numindu-i o pedeapsă echitabilă infracțiunii comise, în limitele sancțiunii art. 190 alin. (5) Cod penal, iar instanța de apel nemotivat i-a aplicat pedeapsa prin prisma art. 79 Cod penal.

Totodată, Colegiul lărgit consideră că instanța de apel incorect i-a stabilit lui Toderășcu Dumitru și tipul penitenciarului – semiînchis, deoarece potrivit art. 72 alin. (4) Cod penal persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni deosebit de grave execută pedeapsa în penitenciar de tip închis.

Prin urmare, recursul procurorului urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și menținerea în totul a sentinței primei instanțe.

7. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Respinge ca inadmisibil recursul declarat de avocatul Matușenco Ion în numele inculpatului **Toderășcu Dumitru Vasile**.

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Botnaru Grigore, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 aprilie 2013, cu menținerea sentinței Judecătoriei Călărași din 15 ianuarie 2013 în privința lui **Toderășcu Dumitru Vasile**.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată în ședință publică la 21 ianuarie 2014, ora 9⁵⁰.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Nicolaev Ghenadie

Covalenco Elena

Gordilă Nicolae